

ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА В УМОВАХ РЕВІТАЛІЗАЦІЇ ПРОМИСЛОВОЇ ЗАБУДОВИ

Стеценко О.М., студ. гр. ДАС-606м(п)

Науковий керівник – Вахніченко О.В., канд. архітектури, доцент (кафедра Дизайну архітектурного середовища, Одеська державна академія будівництва та архітектури)

Анотація. В статті розглянуто світовий досвід ревіталізації об'єктів промислової архітектури. Проаналізовано особливості ревіталізації промислових об'єктів: взаємодія історичної та сучасної архітектури, насичення новими функціями та створення оновленого середовища. Зазначено, що ревіталізація історичних промислових будівель є розповсюдженою практикою у всьому світі та ефективним способом їх адаптації до сучасних вимог суспільства.

Актуальність теми дослідження. Вже декілька десятиків років в світі розвивається тренд трансформації промислових об'єктів на активний публічний простір. В основу ідеї покладено відновлення будівель та міського середовища шляхом надання їм нового функціонального призначення. Така трансформація не тільки підвищує інтерес місцевих жителів, але й туристів, допомагає піднімати зацікавлення до району та міста. Перетворення занедбаних житлових будинків, громадських або промислових об'єктів на активні публічні простори не тільки робить регіон привабливішим, але й дає змогу створити нові робочі місця та отримувати прибуток [1].

Manufaktura – колишня бавовняна фабрика в Лодзі, Польща, становить один з цікавих прикладів ревіталізації, де вдалося зберегти урбаністичний «дух місця», особливості історичної архітектури і водночас інтегрувати нову функцію. На території комплексу було проведено санацію: споруди, збудовані після 1930 р., які не мали історичної цінності, було розібрано, натомість всі цінні об'єкти реставровано (рис. 1). Завдяки гнучкому архітектурному рішенню об'єкт став прикладом реалізації концепції відновлення виробничого комплексу і його перепрофілювання для суспільно-культурної функції. Збереження загальної системи розміщення будівель та зовнішнього архітектурного образу фабрики стало можливим завдяки діяльності реставраторів. *Manufaktura* стала основним культурним об'єктом колись значного промислового міста Лодзь, репрезентуючи сміливий і успішний шлях адаптації масштабного промислового району до нових суспільно-культурних потреб [2].

Рис. 1. Мануфактура у Лодзь, Польща

Національний морський музей в Амстердамі знаходиться в будівлі колишнього морського складу 1656 р. У 2011 р. квадратний двір було перекрито просторовою конструкцією скляного купола за проектом бельгійської архітектурної агенції Ney & Partners; це дозволило використовувати двір для проведення різних тематичних заходів. Подальші роботи було виконано архітектурним бюро Dok Architecten (рис. 2). Їх можна класифікувати як реставрацію з елементами ревіталізації, метою якої стало пристосування збереженої історичної структури будівлі до сучасних вимог організації музейно-експозиційних просторів. Застосований у Національному морському музеї Амстердама підхід можна вважати цілком доречним для продовження активного життя і використання пам'ятки. Він свідчить, що за умови значного відсотку збереженої історичної матеріальної структури навіть незначні дизайнерські доповнення сучасними елементами можуть істотно оновити та осучаснити будівлю без порушення засад збереження спадщини.

Рис. 2. Морський музей в Амстердамі, Нідерланди

Розглянуті приклади сприймаються як позитивне досягнення у ревіталізації пам'яток архітектури попри очевидні порушення жорстких реставраційних вимог. У разі якщо б історичні будівлі залишилися поза сучасним соціальним контекстом, деякі з них не мали би шансів на збереження. Отже, постає закономірне питання: чому надати перевагу – неодмінному дотриманню пуристичних засад реставрації, не поступаючись науковими методиками, і, можливо, втратити об'єкти через те, що в сучасному соціумі вони не знайдуть використання, чи нехтуючи певними жорсткими вимогами зберегти значну частину спадщини, застосовуючи гнучкі форми роботи з архітектурою та середовищем.

Центр мистецтв і медіатехнологій у Карлсруе, Німеччина. Розміщення в 1997 році на території та в корпусах індустріального підприємства «IKWA-Карлсруе-Аугсбург» сучасного громадського центру стало одним із прикладів радикального перегляду ролі промислового об'єкта в оновленні міського ландшафту [4] (рис. 3).

Архітектори вдало зберегли будівлі 1918 року та впровадили нові високотехнологічні елементи. Для уникнення негативного впливу шуму й вібрації на будівлю, звукова студія була винесена за межі фабрики у вигляді великого скляного куба перед фасадом. Перекривши двори ліхтарями та перетворивши внутрішні простори, архітектори домоглися ідеального сучасного й функціонального простору. Розміщені на дахах сонячні генератори живлять трамвайні колії прилеглих територій. Проблема з парковками була вирішена улаштуванням заглибленого паркінгу на протязі всієї будівлі.

Рис. 3. Громадський центр у корпусах індустріального підприємства «IKWA-Карлсруе-Аугсбург», Карлсруе, Німеччина

Висновки та результати. Усі розглянуті об'єкти, в яких було проведено роботи з ревіталізації (реновації), попри різний відсоток збереженості автентичних частин пам'яток і міри «гармонійності» поєднання історичної і сучасної архітектури, споріднює один принцип: ці будівлі монофункціональні й підпорядковані єдиній, хоч, можливо спірній, художньо-дизайнерській концепції. Втім, професійна спільнота наразі ще не виробила як загальноприйнятної альтернативи збереженню зруйнованих об'єктів, так і методичних засад і підходів до такого виду робіт, а також принципів їх наукової оцінки. Наразі оцінка відбувається переважно на емоційному рівні, що є характерним для об'єктів сучасної архітектури й мистецтва і недостатнім для об'єктів культурної спадщини. Особливо слід відзначити якість виконання робіт з ревіталізації, від якої, як показує практика, значною мірою залежить естетичний ефект. Усі розглянуті приклади демонструють надзвичайно високий технологічний рівень будівельних робіт та високу якість застосованих сучасних матеріалів, які при мінімалістичному архітектурному рішенні створюють переконливий образ. Позитивним моментом є те, що історичні об'єкти, на яких було проведено роботи з ревіталізації, в той чи інший спосіб було збережено, чого не завжди гарантує нескінченне очікування зруйнованими пам'ятками щасливої долі у вигляді повноцінної реставрації.

Література:

1. Бернацька І. Управління ревіталізацією туристичних об'єктів як інструментом залучення іноземних інвестицій / І. Бернацька, О. Брух, М. Погорецький. // Львівський національний аграрний університет. – 2017
2. Кисіль С.С., Бармашина Л.М. Аналіз формування інтер'єрів промислових будівель, що не використовуються за основним функціональним призначенням та були піддані реновації. Сучасні проблеми архітектури та містобудування. 2011. №26. С. 308.
3. Полутренко У.Б. Ревіталізація палацово-замкових комплексів як один із методів збереження пам'яток архітектури / У. Б. Полутренко.
4. Рибчинський О.В. Місцева громада та збереження спадщини в контексті ревіталізації ринкових площ історичних міст України. // Сучасні проблеми архітектури та містобудування. - Київ: КНУБА, 2016. - № 42.
5. Рибчинський О.В. Програма та проектні складові ревіталізації ринкових площ історичних міст України. // Містобудування та територіальне планування. – Київ: КНУБА, 2016. - № 59. – С. 381-389/